

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNI ZAKONA O PRIZNAVANJU SORTI POLJOPRIVREDNOG BILJA

Član 1.

U Zakonu o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja („Službeni glasnik RS” , broj 30/10), u članu 30. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„Ministar rešenje iz stava 1. ovog člana donosi u roku od 15 dana od prijema zahteva.”

Dosadašnji stav 3. postaje stav 4.

Član 2.

Naziv glave: „VI. SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA” , menja se i glasi:

„VI. TAKSE”.

Član 3.

Naziv člana i član 35. menjaju se i glase:

„Taksa za priznavanje sorte

Član 35.

Podnosilac zahteva za ispitivanje sorte radi priznavanja i za dodatno ispitivanje sorte plaća taksu.

Visina takse iz stava 1. ovog člana utvrđuje se zakonom kojim se uređuju republičke administrativne takse.”.

Član 4.

Od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji:

1) sorte poljoprivrednog bilja koje su upisane u zajednički katalog Evropske unije ili sortnu listu u bilo kojoj od država članica Evropske unije smatraju se upisanim u Registar sorti poljoprivrednog bilja, sa pravom proizvodnje, prijave za stručni nadzor, uvoza i stavljanja u promet na teritoriji Republike Srbije;

2) priznaje se da zahtev za priznavanje sorte u Republici Srbiji može podneti fizičko i pravno lice koje ima stalno prebivalište ili sedište u jednoj od država članica Evropske unije;

3) priznaje se pravnom ili fizičkom licu koje je registrovano kod ovlašćenog tela u državi članici Evropske unije kao održavalac sorte, status održavaoca sorte u smislu člana 32. ovog zakona;

4) Ministarstvo obaveštava nadležna tela država članica Evropske unije, kao i Evropsku komisiju o svim promenama u Registru sorti poljoprivrednog bilja.

Član 5.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1. januara 2025. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 97. tačka 9) Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem zaštite i unapređenja životne sredine i zaštitu i unapređivanje biljnog i životinjskog sveta.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Predlog zakona o izmenama i dopuni Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja potrebno je doneti radi potpunog usklađivanja zakonodavstva Republike Srbije u ovoj oblasti sa relevantnim propisima Evropske unije, pre svega sa Direktivom Saveta 2002/53/EZ od 13. juna 2002. godine o zajedničkom katalogu sorti poljoprivrednih biljnih vrsta i Direktivom Saveta 2002/55/EZ od 13. juna 2002. godine o plasiranju na tržište povrtarskog semena.

Pravo Republike Srbije kojim je uređena oblast priznavanja sorti poljoprivrednog bilja u velikoj meri je usklađeno sa pravnim propisima EU, što predstavlja rezultat procesa harmonizacije započetog 2005. godine.

Zakon o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (u daljem tekstu: Zakon) je 2021. godine poslat na mišljenje Evropskoj komisiji, koja je u svom odgovoru ukazala da istom nedostaju odredbe o zajedničkom katalogu EU.

Prema Direktivi Saveta 2002/53/EZ od 13. juna 2002. godine o zajedničkom katalogu sorti poljoprivrednih biljnih vrsta, zajednički katalog EU nastaje na osnovu nacionalnih kataloga država članica, a odnosi se na sorte poljoprivrednih biljnih vrsta onih sorti repe, krmnog bilja, žitarica, krompira, kao i uljanih i tekstilnih biljaka čije se seme može plasirati na tržište prema odredbama direktiva o plasiranju na tržište semena repe (2002/54/EZ), semena krmnog bilja (66/401/EEZ), semena žitarica (66/402/EEZ), semenskog krompira (2002/56/EZ), kao i semena uljanih i tekstilnih biljaka (2002/57/EZ).

Direktivom Saveta 2002/55/EZ od 13. juna 2002. godine o plasiranju na tržište povrtarskog semena, propisano je uspostavljanje zajedničkog kataloga sorti povrtarskih biljnih vrsta na osnovu nacionalnih kataloga država članica.

Propisivanjem odredaba koje se odnose na zajednički katalog EU ostvaruje se potpuna usklađenost Zakona sa pravom EU i omogućava se da se danom pristupanja Srbije Evropskoj uniji Registar sorti poljoprivrednog bilja propisan Zakonom na odgovarajući način poveže sa zajedničkim katalogom sorti poljoprivrednih biljnih vrsta i zajedničkim katalogom sorti povrtarskih biljnih vrsta EU, a time stvaraju uslovi za nesmetan promet i priznavanje sorti semena i sadnog materijala između EU i Republike Srbije od dana pristupanja Evropskoj uniji.

Takođe, potrebno je izmeniti i odredbe Zakona kojima je propisano da podnosilac zahteva za ispitivanje sorte radi priznavanja i za dodatno ispitivanje sorte plaća naknadu i da visinu te naknade utvrđuje Vlada.

Naime, Zakonom o naknadama za korišćenje javnih dobara („Službeni glasnik RS”, br. 95/18, 49/19 i 92/23) donetom 2018. godine u definicijama je propisano da je naknada javni prihod koji se naplaćuje za korišćenje određenog javnog dobra. Iz te odredbe proizlazi da troškovi koje obveznici plaćaju po bilo kojoj osnovi koja ne obuhvata korišćenje javnih dobara nemaju karakter naknade.

Stoga je neophodno da navedeni troškovi za ispitivanje sorte radi priznavanja i za dodatno ispitivanje sorte budu propisani kao takse, čija se visina utvrđuje

zakonom kojim se uređuju republičke administrativne takse, a radi usklađivanja sa Zakonom o naknadama za korišćenje javnih dobara i Zakonom o republičkim administrativnim taksama.

Mišljenjem Republičkog sekretarijata za javne politike, broj: 011-00-105/2024-02 od 13. septembra 2024. godine ukazano je da je Akcionim planom za sprovođenje Programa pojednostavljenja administrativnih postupaka i regulative „e – Papir” za period 2023 – 2025. godine, koji je Vlada usvojila 4. maja 2023. godine, predviđena optimizacija postupka 16.02.0008 – Uvoz uzoraka semena i sadnog materijala sorti koje nisu upisane u registar sorti poljoprivrednog bilja, izmenjen član 30. Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja („Službeni glasnik RS”, broj 30/10) dodavanjem novog stava 3.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. ovog zakona propisano je da se u članu 30. dodaje novi stav 3. kojim se propisuje rok od 15 dana za donošenje rešenja kojim se odobrava uvoz određene količine semena, a dosadašnji stav 3. postaje stav 4.

Članom 2. ovog zakona propisano je da se naziv glave VI. SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA menja i glasi „VI. TAKSE”, s obzirom da je radi usklađivanja sa Zakonom o naknadama za korišćenje javnih dobara i Zakonom o republičkim administrativnim taksama potrebno da troškovi priznavanja sorte i dodatnog ispitivanja sorte, na koje se glava VI. odnosi, budu uređeni kao takse.

Članom 3. ovog zakona propisano je da se za ispitivanje sorte radi priznavanja i za dodatno ispitivanje sorte plaća taksa, u visini propisanoj zakonom kojim se uređuju republičke administrativne takse.

Članom 4. ovog zakona propisane su prelazne odredbe, koje se primenjuju od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji, a koje se odnose na postupanje sa sortama poljoprivrednog bilja upisanim u zajednički katalog Evropske unije ili sortne liste država članica Evropske unije, zahtev za priznavanje sorte u Republici Srbiji koji podnose pravna ili fizička lica sa sedištem ili prebivalištem u EU ili njenoj državi članici, status održavaoca sorte koji se priznaje pravnim ili fizičkim licima registrovanim kod nadležnog tela u državi članici EU, kao i obavezu obaveštavanja država članica EU i Evropske komisije o svim promenama u Registru sorti poljoprivrednog bilja.

Članom 5. ovog zakona propisano je da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1. januara 2025. godine.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. PREGLED ODREĐABA ZAKONA KOJE SE MENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Član 30.

Ministar rešenjem može da odobri uvoz određene količine semena, odnosno sadnog materijala sorte koja nije upisana u Registar sorti radi:

- 1) oplemenjivanja;
- 2) naučnoistraživačkog rada;
- 3) vođenja postupka priznavanja sorte;
- 4) zaštite sorte poljoprivrednog bilja;
- 5) predispitivanja sorte;
- 6) demonstracionih ogleda.

Ukupna količina semena ratarskog i povrtarskog bilja za koju se može odobriti uvoz ne može biti veća od količine koja je potrebna za setvu na površini od 1 ha, a ukupna količina sadnog materijala sorti voćaka i vinove loze ne može biti veća od količine potrebne za sadnju na površini od 1 a.

MINISTAR REŠENJE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA DONOSI U ROKU OD 15 DANA OD PRIJEMA ZAHTEVA.

Rešenje ministra iz stava 1. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

~~VI. SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA~~

~~Troškovi priznavanja sorte~~

~~Član 35.~~

~~Za ispitivanje sorte radi priznavanja i za dodatno ispitivanje sorte podnosilac zahteva plaća naknadu.~~

~~Visinu naknade iz stava 1. ovog člana utvrđuje Vlada.~~

~~Sredstva ostvarena od naknada iz stava 1. ovog člana prihod su budžeta Republike Srbije i koriste se za obavljanje poslova u oblasti priznavanja sorti.~~

VI. TAKSE

TAKSA ZA PRIZNAVANJE SORTE

ČLAN 35.

PODNOŠILAC ZAHTEVA ZA ISPITIVANJE SORTE RADI PRIZNAVANJA I ZA DODATNO ISPITIVANJE SORTE PLAĆA TAKSU.

VISINA TAKSE IZ STAVA 1. OVOG ČLANA UTVRĐUJE SE ZAKONOM KOJIM SE UREĐUJU REPUBLIČKE ADMINISTRATIVNE TAKSE.

SAMOSTALNE ODREDBE PREDLOGA ZAKONA

ČLAN 4.

OD DANA PRISTUPANJA REPUBLIKE SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI:

1) SORTE POLJOPRIVREDNOG BILJA KOJE SU UPISANE U ZAJEDNIČKI KATALOG EVROPSKE UNIJE ILI SORTNU LISTU U BILO KOJOJ OD DRŽAVA ČLANICA EVROPSKE UNIJE SMATRAJU SE UPISANE U REGISTAR SORTI POLJOPRIVREDNOG BILJA, SA PRAVOM PROIZVODNJE, PRIJAVE ZA STRUČNI NADZOR, UVOZOM I STAVLJANJEM U PROMET NA TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE;

2) PRIZNAJE SE DA ZAHTEV ZA PRIZNAVANJE SORTE U REPUBLICI SRBIJI MOŽE PODNETI FIZIČKO I PRAVNO LICE KOJE IMA STALNO PREBIVALIŠTE ILI SEDIŠTE U JEDNOJ OD DRŽAVA ČLANICA EVROPSKE UNIJE;

3) PRIZNAJE SE PRAVNOM ILI FIZIČKOM LICU KOJE JE REGISTROVANO KOD OVLAŠĆENOG TELA U DRŽAVI ČLANICI EVROPSKE UNIJE KAO ODRŽAVALAC SORTE, STATUS ODRŽAVAOCA SORTE U SMISLU ČLANA 32. OVOG ZAKONA;

4) MINISTARSTVO OBAVEŠTAVA NADLEŽNA TELA DRŽAVA ČLANICA EVROPSKE UNIJE, KAO I EVROPSKU KOMISIJU O SVIM PROMENAMA U REGISTRU SORTI POLJOPRIVREDNOG BILJA.

ČLAN 5.

OVAJ ZAKON STUPA NA SNAGU OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”, A PRIMENJUJE SE OD 1. JANUARA 2025. GODINE.

ANALIZA EFEKATA PROPISA

Ključna pitanja za analizu postojećeg stanja i pravilno definisanje promene koja se predlaže

1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti?

Pokazatelj koji u se ovoj oblasti može pratiti je Registar sorti poljoprivrednog bilja, u koji je upisano preko 5500 priznatih sorti, a godišnje se primi preko 500 novih zahteva za priznavanje sorti.

2) Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis?

Sprovodi se Zakon o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja („Službeni glasnik RS” , broj 30/10), sa pratećim pravilnicima.

3) Koji su važeći propisi i dokumenti javnih politika od značaja za promenu koja se predlaže i u čemu se taj značaj ogleda?

Za promenu koja se predlaže od značaja je Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA) i Reformska agenda, koja se priprema na osnovu Plana rasta za Zapadni Balkan, a u kontekstu usklađivanja nacionalnih propisa sa zakonodavstvom EU.

4) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose?

Nije primenljivo.

5) Koja promena se predlaže?

Predlogom zakona o izmenama i dopuni Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (u daljem tekstu: Predlog zakona) predlaže se izmena kojom se, danom pristupanja Srbije EU, sorte poljoprivrednog bilja koje su upisane u zajednički katalog Evropske unije ili sortnu listu u jednoj od država članica Evropske unije smatraju upisanim u Registar sorti poljoprivrednog bilja Republike Srbije, sa pravom proizvodnje, prijave za stručni nadzor, uvoza i stavljanja u promet na teritoriji Republike Srbije. Kako zajednički katalog Evropske unije nastaje objedinjavanjem kataloga država članica, propisuje se i obaveza obaveštavanja nadležnih tela država članica EU, kao i Komisije EU o svim promenama u Registru sorti poljoprivrednog bilja RS. Takođe se uređuju i pitanja vezana za status zahteva za priznavanje sorte u Republici Srbiji koji podnose pravna ili fizička lica sa sedištem ili prebivalištem u EU ili njenoj državi članici i status održavaoca sorte koji se priznaje pravnim ili fizičkim licima registrovanim kod nadležnog tela u državi članici EU.

Danom pristupanja Republike Srbije EU i srpska fizička i pravna lica moći će da podnesu zahtev za priznavanje sorte na teritoriji bilo koje članice EU, što će rezultovati upisom u zajednički katalog Evropske unije. Za sorte poljoprivrednog bilja koje su već priznate u Republici Srbiji očekuje se da budu priznate u članicama EU, s obzirom da su naše procedure usklađene sa procedurama EU.

Nakon pristupanja EU i prihvatanja Zajedničkog kataloga, očekuje se manji broj sorti u postupku priznavanja u Republici Srbiji, a veći broj stranih sorti na tržištu Republike Srbije.

Pored toga, Predlogom zakona propisana je izmena odredaba Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja kojima je uređena naknada za ispitivanje sorti radi priznavanja i za dodatno ispitivanje sorti. Naime, Zakonom o naknadama za korišćenje javnih dobara („Službeni glasnik RS”, br. 95/18, 49/19 i 92/23) donetom 2018. godine, u definicijama je propisano da je naknada javni prihod koji se naplaćuje za korišćenje određenog javnog dobra, iz čega proizlazi da svi ostali javni prihodi, odnosno javni prihodi koji se ne naplaćuju u navedenu svrhu, ne mogu biti smatrani naknadom, već taksom. Stoga je pomenuta izmena propisana radi usklađivanja sa Zakonom o naknadama za korišćenje javnih dobara, kao i Zakonom o republičkim administrativnim taksama („Službeni glasnik RS”, br. 43/03, 51/03 - ispravka, 61/05, 101/05. - dr. zakon, 5/09, 54/09, 50/11, 93/12, 65/13 - dr. zakon, 83/15, 112/15, 113/17, 3/18 - ispravka, 95/18, 86/19, 90/19 - ispravka, 144/20, 138/22 i 92/23). Sledstveno tome, propisano je i da se naziv glave koja obuhvata pomenute odredbe o naknadi, odnosno taksu – VI. SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA, menja i glasi: „VI. TAKSE”.

6) Da li je promena zaista neophodna i u kom obimu?

Promena je neophodna radi potpunog usklađivanja Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja sa relevantnim propisima EU, što predstavlja obavezu proizašlu iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane i Republike Srbije, sa druge strane, koji je stupio na snagu 1. septembra 2013. godine. Navedeni relevantni propisi su:

1. Direktiva Saveta 2002/53/EZ od 13. juna 2002. godine o zajedničkom katalogu sorti poljoprivrednih biljnih vrsta, koja propisuje da zajednički katalog EU nastaje na osnovu nacionalnih kataloga država članica, a odnosi se na sorte poljoprivrednih biljnih vrsta onih sorti repe, krmnog bilja, žitarica, krompira, kao i uljanih i tekstilnih biljaka čije se seme može plasirati na tržište prema odredbama direktiva o plasiranju na tržište semena repe (2002/54/EZ), semena krmnog bilja (66/401/EEZ), semena žitarica (66/402/EEZ), semenskog krompira (2002/56/EZ), kao i semena uljanih i tekstilnih biljaka (2002/57/EZ);

2. Direktiva Saveta 2002/55/EZ od 13. juna 2002. godine o plasiranju na tržište povrtarskog semena, koja propisuje uspostavljanje zajedničkog kataloga sorti povrtarskih biljnih vrsta na osnovu nacionalnih kataloga država članica.

Stvaranjem zajedničkog kataloga ratarskih, odnosno povrtarskih vrsta na osnovu sortnih lista zemalja članica EU, stvara se jedinstveno tržište u okviru EU i omogućava nesmetan promet i međusobno priznavanje sorti semena i sadnog materijala.

Odredbe kojima su propisane gore navedene promene, u cilju postizanja potpune usklađenosti sa pravom EU, primenjivaće se od dana pristupanja Evropskoj uniji, te će se do dana pristupanja EU postupak priznavanja sorti odvijati prema postojećem Zakonu o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja Republike Srbije.

Pored toga, promena koja se odnosi na definisanje troškova za ispitivanje sorti radi priznavanja i za dodatno ispitivanje sorti neophodna je radi

usklađivanja sa Zakonom o naknadama za korišćenje javnih dobara i Zakonom o republičkim administrativnim taksama.

7) Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Nije primenljivo.

8) Da li postoje važeći dokumenti javnih politika kojima bi se mogla ostvariti željena promena i o kojim dokumentima se radi?

Ne postoje.

9) Da li je promenu moguće ostvariti primenom važećih propisa?

Promenu nije moguće ostvariti primenom važećih propisa.

10) Kvantitativno (numerički, statistički) predstaviti očekivane trendove u predmetnoj oblasti, ukoliko se odustane od intervencije (*status quo*).

Nije primenljivo.

11) Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država, odnosno lokalnih samouprava (ako je reč o javnoj politici ili aktu lokalne samouprave)?

Nije primenljivo.

Ključna pitanja za analizu upravljačkih efekata

1) Da li se izabranom opcijom uvode organizacione, upravljačke ili institucionalne promene i koje su to promene?

Zbog zabrane zapošljavanja, u oblasti priznavanja sorti poljoprivrednog bilja već duži niz godina opada broj zaposlenih. Trenutan broj zaposlenih je daleko ispod evropskog proseka, kada je reč o istim poslovima (broj ispitivanih vrsta i sorti / broj zaposlenih).

2) Da li postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta?

U Odseku za priznavanje sorti bilja broj zaposlenih je pao sa 11 (2009. godine) na pet, dok se broj zadataka povećao, a očekuje se i dalje povećanje obaveza.

Trenutan broj zaposlenih je daleko ispod evropskog proseka kada je reč o istim poslovima (broj ispitivanih vrsta i sorti / broj zaposlenih).

Za uspešnu implementaciju nove opcije, potrebna je i unapređena informatička i softverska podrška.

Potrebno je bar još jedno vozilo koje će koristiti Odsek za priznavanje sorti (trenutno raspolaže samo jednim), a zbog većih potreba u smislu mobilnosti: obilaska oglednih mesta, sastanaka i dr. Do 2009. godine, Odsek je imao dva vozila na raspolaganju.

3) Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora (npr. proširenje, ukidanje, promene funkcija/hijerarhije, unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta i sl.) i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti?

U skladu sa odgovorima na prethodna pitanja, sa unapređenjem tehničkih i ljudskih resursa je potrebno početi što pre.

4) Da li je izabrana opcija u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika?

Izabrana opcija je u skladu sa svim navedenim parametrima.

5) Da li izabrana opcija utiče na vladavinu prava i bezbednost?

Izabrana opcija ne utiče na vladavinu prava.

6) Da li izabrana opcija utiče na odgovornost i transparentnost rada javne uprave i na koji način?

Nije primenljivo.

7) Koje dodatne mere treba sprovesti i koliko vremena će biti potrebno da se sprovede izabrana opcija i obezbedi njeno kasnije dosledno sprovođenje, odnosno njena održivost?

Ne postoje dodatne mere koje je potrebno sprovesti.

Ključna pitanja za analizu ekonomskih efekata

1) Koje troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati privredi, pojedinoj grani, odnosno određenoj kategoriji privrednih subjekata?

S obzirom na nesmetan promet semena sorti koje su obuhvaćene zajedničkim katalozima EU, očekuju se manja zadržavanja na granici (time i manji troškovi prevoza semena), manji prihodi od carina i manje administrativnih postupaka, bez obzira da li se radi o izvozu domaćeg ili uvozu stranog semena.

Za neke semenske kompanije, domaće i strane, biće umanjen trošak priznavanja sorti u odnosu na postojeće stanje, s obzirom da se trenutno, u svrhu prometovanja sorti na tržištu obe teritorije, sorte moraju posebno priznati u Republici Srbiji, a posebno u Evropskoj uniji.

Očekuje se smanjenje broja sorti u priznavanju, naročito stranih sorti povrća.

Zbog lakšeg uvoza očekuje se donekle pojačan uvoz stranih sorti, naročito onih koje su do sada bile odbijane kroz domaći sistem priznavanja, što može pojedinim nacionalnim proizvođačima naneti izvesnu materijalnu štetu. Poželjno je da se razradi mehanizam za utvrđivanje prilagođenosti ratarskih sorti našim agroekološkim uslovima, po ugledu na druge evropske države, s obzirom da je to od strateškog značaja. Pre pristupanja Evropskoj uniji potrebno je pripremiti kampanju za krajnje korisnike (semenske kompanije i domaće proizvođače), kako bi spremno dočekali ove promene.

2) Da li izabrana opcija utiče na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu (uključujući i efekte na konkurentnost cena) i na koji način?

Strane sorte su već prisutne u Srbiji i, kada je reč o pojedinim vrstama, njihov udeo na tržištu je veliki i raste i dalje. U smislu konkurentnosti cena, ne očekuju se veće oscilacije, niti produbljivanje razlika u cenama između domaćeg i stranog semena u odnosu na postojeće stanje.

Povećan uvoz stranih sorti će na domaćem tržištu u nekim oblastima pojačati i pritisak na srpske oplemenjivačke institute i kompanije.

Sa druge strane, srpske kompanije će dobiti pristup većem tržištu, gde bi trebalo da budu sasvim konkurentne sa svojim cenama.

3) Da li izabrane opcije utiču na uslove konkurencije i na koji način?

Prihvatanje sorti upisanih u naš Registar sorti poljoprivrednog bilja od strane EU i upis u njihov u zajednički katalog biće veoma značajno za domaće kompanije, pošto će biti olakšan ulazak u zemlje članice EU.

Sa druge strane, kao što je već rečeno, očekuje se povećano prisustvo stranih sorti u nekim oblastima, kao što je povrtarstvo.

4) Da li izabrana opcija utiče na transfer tehnologije i/ili primenu tehničko-tehnoloških, organizacionih i poslovnih inovacija i na koji način?

Ni do sada nisu postojale prepreke za transfer tehnologije, tehničko-tehnoloških i drugih inovacija, pa se ovde ne očekuju značajne promene.

Trenutni model priznavanja poljoprivrednih sorti uslovljava sve učesnike da prijavljuju što prinosnije, otpornije i kvalitetnije sorte, a prilagodljivošću propisanih metoda ispitivanja omogućen je transfer najnovijih tehnoloških rešenja.

Sa druge strane, zajednički katalog čine sorti priznate u raznim državama članicama, te one ne moraju odgovarati našim uslovima, u čemu leži opasnost od pada prinosa i kvaliteta biljnog materijala namenjenog za ishranu ili dalju preradu, naročito u oblasti ratarske proizvodnje.

5) Da li izabrana opcija utiče društveno bogatstvo i njegovu raspodelu i na koji način?

Generalno posmatrano, neće biti promena.

6) Kakve će efekte izabrana opcija imati na kvalitet i status radne snage (prava, obaveze i odgovornosti), kao i prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca?

Ne očekuju se značajnije promene. Čak se ne očekuje ni zatvaranje stranih predstavništava pošto je izvesno da će se većina njih ostati ovde, u svojstvu distributera semena za ovu teritoriju.

Ključna pitanja za utvrđivanje ciljeva

1) Zbog čega je neophodno postići željenu promenu na nivou društva? (odgovorom na ovo pitanje definiše se opšti cilj).

Izmenama i dopunom Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja sprovodi se potpuno usklađivanje domaćeg prava u oblasti priznavanja sorti sa relevantnim propisima EU, i to sa Direktivom Saveta 2002/53/EZ od 13. juna 2002. godine o zajedničkom katalogu sorti poljoprivrednih biljnih vrsta i Direktivom Saveta 2002/55/EZ od 13. juna 2002. godine o plasiranju na tržište povrtarskog semena.

Na ovaj način se stvaraju uslovi da Srbija, danom pristupanja EU, uđe u sistem zajedničkih kataloga priznatih sorti Evropske unije, čime se omogućava nesmetan promet sortama poljoprivrednog bilja između Srbije i EU, odnosno država članica EU.

2) Šta se predmetnom promenom želi postići? (odgovorom na ovo pitanje definišu se posebni ciljevi, čije postizanje treba da dovode do ostvarenja opšteg cilja. U odnosu na posebne ciljeve, formulišu se mere za njihovo postizanje).

Usklađivanjem sa gore navedenim direktivama omogućava se nesmetan promet sortama poljoprivrednog bilja između Srbije i EU, odnosno država članica EU, kao i međusobno priznavanje sorti poljoprivrednog bilja.

Pored toga, Zakon o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja usklađuje se i sa nacionalnim pravnim okvirom, odnosno Zakonom o naknadama za korišćenje javnih dobara i Zakonom o republičkim administrativnim taksama.

3) Da li su opšti i posebni ciljevi usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom, a pre svega sa prioritarnim ciljevima Vlade?

Opšti i posebni ciljevi usklađeni su sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA) i Reformskom agendom, koja se priprema na osnovu Plana rasta za Zapadni Balkan.

4) Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva?

Pokazateljem učinka ostvarenog cilja može se smatrati nesmetan (slobodan) promet sortama poljoprivrednog bilja između Srbije i EU odnosno država članica EU.

Ključna pitanja za analizu postojećeg stanja i
pravilno definisanje promene koja se predlaže

1) Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti?

Pokazatelj koji u se ovoj oblasti može pratiti je Registar sorti poljoprivrednog bilja, u koji je upisano preko 5500 priznatih sorti, a godišnje se primi preko 500 novih zahteva za priznavanje sorti.

2) Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis?

Sprovodi se Zakon o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja („Službeni glasnik RS” , broj 30/10), sa pratećim pravilnicima.

3) Koji su važeći propisi i dokumenti javnih politika od značaja za promenu koja se predlaže i u čemu se taj značaj ogleda?

Za promenu koja se predlaže od značaja je Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina EU (NPAA) i Reformska agenda, koja se priprema na osnovu Plana rasta za Zapadni Balkan, a u kontekstu usklađivanja nacionalnih propisa sa zakonodavstvom EU.

4) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose?

Nije primenljivo.

5) Koja promena se predlaže?

Predlogom Zakona o izmenama i dopuni Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja (u daljem tekstu: Predlog zakona) predlaže se izmena kojom se, danom pristupanja Srbije EU, sorte poljoprivrednog bilja koje su upisane u zajednički katalog Evropske unije ili sortnu listu u jednoj od država članica Evropske unije smatraju upisanim u Registar sorti poljoprivrednog bilja Republike Srbije, sa pravom proizvodnje, prijave za stručni nadzor, uvoza i stavljanja u promet na teritoriji Republike Srbije. Kako zajednički katalog Evropske unije nastaje objedinjavanjem kataloga država članica, propisuje se i obaveza obaveštavanja nadležnih tela država članica EU, kao i Komisije EU o svim promenama u Registru sorti poljoprivrednog bilja RS. Takođe se uređuju i pitanja vezana za status zahteva za priznavanje sorte u Republici Srbiji koji podnose pravna ili fizička lica sa sedištem ili prebivalištem u EU ili njenoj državi članici i status održavaoca sorte koji se priznaje pravnim ili fizičkim licima registrovanim kod nadležnog tela u državi članici EU.

Danom pristupanja Republike Srbije EU i srpska fizička i pravna lica moći će da podnesu zahtev za priznavanje sorte na teritoriji bilo koje članice EU, što će rezultovati upisom u zajednički katalog Evropske unije. Za sorte poljoprivrednog bilja koje su već priznate u Republici Srbiji očekuje se da budu priznate u članicama EU, s obzirom da su naše procedure usklađene sa procedurama EU.

Nakon pristupanja EU i prihvatanja Zajedničkog kataloga, očekuje se manji broj sorti u postupku priznavanja u Republici Srbiji, a veći broj stranih sorti na tržištu Republike Srbije.

Pored toga, Predlogom zakona propisana je izmena odredaba Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja kojima je uređena naknada za ispitivanje sorti radi priznavanja i za dodatno ispitivanje sorti. Naime, Zakonom o naknadama za korišćenje javnih dobara („Službeni glasnik RS”, br. 95/18, 49/19 i 92/23) donetom 2018. godine, u definicijama je propisano da je naknada javni prihod koji se naplaćuje za korišćenje određenog javnog dobra, iz čega proizlazi da svi ostali javni prihodi, odnosno javni prihodi koji se ne naplaćuju u navedenu svrhu, ne mogu biti smatrani naknadom, već taksom. Stoga je pomenuta izmena propisana radi usklađivanja sa Zakonom o naknadama za korišćenje javnih dobara, kao i Zakonom o republičkim administrativnim taksama („Službeni glasnik RS”, br. 43/03, 51/03 - ispravka, 61/05, 101/05. - dr. zakon, 5/09, 54/09, 50/11, 93/12, 65/13 - dr. zakon, 83/15, 112/15, 113/17, 3/18 - ispravka, 95/18, 86/19, 90/19 - ispravka, 144/20, 138/22 i 92/23). Sledstveno tome, propisano je i da se naziv glave koja obuhvata pomenute odredbe o naknadi, odnosno taksu – VI. SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA, menja i glasi: „VI. TAKSE”.

6) Da li je promena zaista neophodna i u kom obimu?

Promena je neophodna radi potpunog usklađivanja Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja sa relevantnim propisima EU, što predstavlja obavezu proizašlu iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane i Republike Srbije, sa druge strane, koji je stupio na snagu 1. septembra 2013. godine. Navedeni relevantni propisi su:

1. Direktiva Saveta 2002/53/EZ od 13. juna 2002. godine o zajedničkom katalogu sorti poljoprivrednih biljnih vrsta, koja propisuje da zajednički katalog EU nastaje na osnovu nacionalnih kataloga država članica, a odnosi se na sorte poljoprivrednih biljnih vrsta onih sorti repe, krmnog bilja, žitarica, krompira, kao i uljanih i tekstilnih biljaka čije se seme može plasirati na tržište prema odredbama direktiva o plasiranju na tržište semena repe (2002/54/EZ), semena krmnog bilja (66/401/EEZ), semena žitarica (66/402/EEZ), semenskog krompira (2002/56/EZ), kao i semena uljanih i tekstilnih biljaka (2002/57/EZ);

2. Direktiva Saveta 2002/55/EZ od 13. juna 2002. godine o plasiranju na tržište povrtarskog semena, koja propisuje uspostavljanje zajedničkog kataloga sorti povrtarskih biljnih vrsta na osnovu nacionalnih kataloga država članica.

Stvaranjem zajedničkog kataloga ratarskih, odnosno povrtarskih vrsta na osnovu sortnih lista zemalja članica EU, stvara se jedinstveno tržište u okviru EU i omogućava nesmetan promet i međusobno priznavanje sorti semena i sadnog materijala.

Odredbe kojima su propisane gore navedene promene, u cilju postizanja potpune usklađenosti sa pravom EU, primenjivaće se od dana pristupanja Evropskoj uniji, te će se do dana pristupanja EU postupak priznavanja sorti odvijati prema postojećem Zakonu o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja Republike Srbije.

Pored toga, promena koja se odnosi na definisanje troškova za ispitivanje sorti radi priznavanja i za dodatno ispitivanje sorti neophodna je radi usklađivanja sa Zakonom o naknadama za korišćenje javnih dobara i Zakonom o republičkim administrativnim taksama.

7) Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Nije primenljivo.

8) Da li postoje važeći dokumenti javnih politika kojima bi se mogla ostvariti željena promena i o kojim dokumentima se radi?

Ne postoje.

9) Da li je promenu moguće ostvariti primenom važećih propisa? Promenu nije moguće ostvariti primenom važećih propisa.

10) Kvantitativno (numerički, statistički) predstaviti očekivane trendove u predmetnoj oblasti, ukoliko se odustane od intervencije (status quo).

Nije primenljivo.

11) Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država, odnosno lokalnih samouprava (ako je reč o javnoj politici ili aktu lokalne samouprave)?

Nije primenljivo.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa - Vlada

Obrađivač -Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopuni Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja

Draft Law on amendments to the Law on Acceptance of Agricultural Plant Varieties

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa

Normativna sadržina propisa u vezi je sa odredbama Sporazuma sadržanim u naslovu VI Slobodan protok robe, Poglavlje II Poljoprivreda i ribarstvo.

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma

Nema.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

Nema.

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

Nema.

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije za period 2024 -2027. godine u okviru Klastera 5 – Resursi, poljoprivreda i kohezija, Poglavlje 12 – Bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika predviđeno je usvajanje ovog propisa.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

Predlog zakona može se dovesti u vezu sa čl. 38–44. Ugovora o osnivanju Evropske unije, koji regulišu oblast poljoprivrede i ribarstva.

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima

Predloženi propis je usklađen sa Direktivom Saveta 2002/53/EZ o uspostavljanju zajedničkog kataloga sorti poljoprivrednog bilja (prečišćena verzija 18/04/2004) – *Council Directive 2002/53/EC of 13 June 2002 on the common*

catalogue of varieties of agricultural plant species (consolidated version: 18/04/2004): potpuna usklađenost u delu priznavanja sorti ratarskog bilja.

Predloženi propis takođe je usklađen sa Direktivom Saveta 2002/55/EZ od 13 juna 2002 o tržištu semena povrtarskih vrsta – *Consolidated text: Council Directive 2002/55/EC of 13 June 2002 on the marketing of vegetable seed*: potpuna usklađenost u delu priznavanja sorti povrtarskog bilja.

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima

Ne postoje.

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

Ne postoji.

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

Nema.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

Ne postoje.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Na srpski jezik su prevedeni svi prethodno navedeni izvori prava EU.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Zakon o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja je preveden na engleski jezik.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

U izradi Predloga zakona nisu učestvovali konsultanti. Zakon o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja („Službeni glasnik RS”, broj 30/10) je 2021. godine poslat na mišljenje Evropskoj komisiji u okviru ispunjavanja Merila 1 za otvaranje pregovora u Poglavlju 12 – Bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika, koja je odgovor dostavila 2022. godine.

1. Naziv propisa Evropske unije : Consolidated text: Council Directive 2002/55/EC of 13 June 2002 on the marketing of vegetable seed Prečišćen tekst: Direktiva Saveta 2002/55/EZ od 13 juna 2002 o tržištu semena povrtarskih vrsta	2. „CELEX” oznaka EU propisa 02002L0055
3. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa: Vlada Obrađivač: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Uprava za zaštitu bilja	4. Datum izrade tabele: 31. jul 2024. godine
5. Naziv (nacrta, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom Evropske unije: Predlog zakona o izmenama i dopuni Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja Draft Law on Amendments to the Law on Acceptance of Agricultural Plant Varieties	6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPAA: 2009-16
7. Usklađenost odredbi propisa sa odredbama propisa EU:	

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
Odredba propisa EU	Sadržina odredbe	Odredbe propisa R. Srbije	Sadržina odredbe	Usklađenost ¹	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost	Napomena o usklađenosti
3.3.	A common catalogue of varieties of vegetable species shall, in accordance with the provisions of Articles 16 and 17, be established on the basis of the national catalogues of the Member States.	3.4	Ministarstvo obaveštava nadležna tela država članica Evropske unije, kao i Komisiju o svim promenama u Registru sorti poljoprivrednog bilja.			Potpuno usklađeno
3.4.	Member States may provide that the acceptance of a variety for inclusion in the common catalogue or in the catalogue of another Member State is equivalent to acceptance for inclusion in their own catalogues.	3.1	Od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji: 1) sorte poljoprivrednog bilja koje su upisane u Zajednički katalog Evropske unije ili sortnu listu u jednoj od država članica Evropske unije smatraju se upisane u Registar sorti poljoprivrednog bilja, sa pravom proizvodnje, prijave za stručnin nadzor,			Potpuno usklađeno

¹ Potpuno usklađeno - PU, delimično usklađeno - DU, neusklađeno - NU, neprenosivo – NP

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
			uvozom i stavljanjem u promet na teritoriji Republike Srbije;			

1. Naziv propisa Evropske unije : Council Directive 2002/53/EC of 13 June 2002 on the common catalogue of varieties of agricultural plant species (consolidated version: 18/04/2004) Direktiva Saveta 2002/53/EZ o uspostavljanju zajedničkog kataloga sorti poljoprivrednog bilja (prečišćena verzija 18/04/2004)	2. „CELEX” oznaka EU propisa 02002L0053
3. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa: Vlada Obrađivač: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Uprava za zaštitu bilja	4. Datum izrade tabele: 31. jul 2024. godine
5. Naziv (nacrt, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom Evropske unije: Predlog zakona o izmenama i dopuni Zakona o priznavanju sorti poljoprivrednog bilja Draft Law on Amendments to the Law on Acceptance of Agricultural Plant Varieties	6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPAA: 2009-16
7. Usklađenost odredbi propisa sa odredbama propisa EU:	

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
----	-----	----	-----	----	----	----

Odredba propisa EU	Sadržina odredbe	Odredbe propisa R. Srbije	Sadržina odredbe	Usklađenost ¹	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost	Napomena o usklađenosti
1.2.	The common catalogue of varieties shall be compiled on the basis of the national catalogues of the Member States.	3.4	Ministarstvo obaveštava nadležna tela država članica Evropske unije, kao i Komisiju o svim promenama u Registru sorti poljoprivrednog bilja.			puna usklađenost
3.3	Member States may provide that the acceptance of a variety for inclusion in the common catalogue or in the catalogue of another Member State is equivalent to acceptance for inclusion in their own catalogues.	3.1	Od dana pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji: 1) sorte poljoprivrednog bilja koje su upisane u Zajednički katalog Evropske unije ili sortnu listu u jednoj od država članica Evropske unije smatraju se			puna usklađenost

¹ Potpuno usklađeno - PU, delimično usklađeno - DU, neusklađeno - NU, neprenosivo – NP

			upisane u Registar sorti poljoprivrednog bilja, sa pravom proizvodnje, prijave za stručni nadzor, uvozom i stavljanjem u promet na teritoriji Republike Srbije;			